

Tallinna POLÜTEHNIK

Tallinna Polütehnilise Instituudi EKP büroo, direksiooni, ELKNU komitee ja ametiühingukomitee häälkandja

Nr. 14 Neljapäeval, 21. aprillil 1960 XII aastakäik

ÕPPIDA! ÕPPIDA! ÕPPIDA!

Kodusõda nõukogude korra vaenlaste ja välismaiste interventidega ei olnud veel lõppenud, kui V. I. Lenin seadis noorsoo ette uue väga tähtsa ülesande — õppida, õppida, õppida. See Lenini üleskute noorsoole, asuda viivitamatult ja suure püsivusega õppima, näis Komsomoli III kongressi delegaatidele kuidagi ootamatuna, sest võitlus vaenlastega veel kestis.

Sõda lõppes. Sõjatules karastatud noored asusid täitma V. I. Lenini poolt püstitatud uut ülesannet — suundusid õppima ja majandust taastama. Õppimisega tuli alustada kõige elementaarsemast, kõige lihtsamast, sest suurem osa noortest tol ajal oskas vaevalt lugeda, kirjutada, tundis ainult aritmeetika algeid. Õppimine oli tunduvalt raskem kui võitlus vaenlastega rinnetel. Õppimine nõudis suuri vaimseid pingutusi, kuna samal ajal olid elutingimused äärmiselt viletsad. Külma, puudulik toitlustus ja vilets riieus olid sõdade tulemusena jäänud meile esialgseks paran-duseks.

Kodusõja-aegsed ja sellele järgnevad raskused on nüüd kaugel minevikus, noored võitsid need, kuid V. I. Lenini poolt püstitatud ülesanne — õppida, rikastada oma mälu kõigi vaimsete varadega, mis inimkond on loonud — jääb püsima. Uue seniolematu õilsa ühiskonna — mille nimi on kommunism — ülesehitamine, nõuab kaasaegse teadusega varustatud ehitajaid.

L. KALMAN

V. I. Lenin veoautol, kust ta pidas kõne 25. mail 1919. a. toimunud sõjaväeparaadil.

Õpime Leninilt

V. I. Lenin üliõpilasena

V. I. Lenin ei olnud üksnes suur teadlane, revolutsiooni geenius, vaid ka ületamatuks eeskujuks töös, õpingutes.

Õppimine ei tekitanud temale kunagi raskusi. Ülikooli lõpetas ta väga hästi ja sealjuures eksternina. Kas see edukus oli tingitud ainult erilisest ja erakordsest andekusest? Kaugeltki mitte. Nagu Lenin ise korduvalt on oma ettekandeks rõhutanud, et igasuguse edu pandiks saab olla vaid süstemaatiline töö, nii ka materjalid Lenini tööstiili ja -meetodite kohta kõnelevad tema ennastsalgavast tööst kirjanduse kallal.

Samaara kubermangus valmistus Lenin ülikooli eksamiteks. Oli suvine aeg. Ta tegi aeda endale tooli ja laua, ning peale hommikust teed läks õppima säärase täpsusega, nagu ootaks teda seal range õpetaja. Õppis kuni kellal kolmeni. Peale lõunat luges ta sotsiaal-poliitilist kirjandust,

mis oli Lenini lemmikteemaks. Mälestustes meenutatakse, kuidas Lenin luges samas lehtlas saksa-keelset Engelsi tööd «Töölisklassi olukord Inglismaal». Ohtu eel armastas Lenin jalutada, supelda, mängida malet, laulda. Pärast õhtusööki võis teda jällegi näha kummardumas raamatute kohale.

Kuigi Lenin pidevalt tegeles raamatutega, ei saanud temast sugugi raamatukoid. Ta oli armastatuimaks inimeseks ka seltskondlikus ringis. Tabavate ütlustega ning naljadega muutus ta alati tähelepanu keskpunktiks.

Järjekindla tööga arendas Lenin välja erakordsed võimed. Ta võis lugeda läbi mahuka teadusliku sisuga raamatu mõne tunniga. Hästi oli Leninil arenenud nägemismälu — piisas vaid lühikese pilgu heitmisest raamatu leheküljele, kui juba sisust ülevaade oli olemas. Kõrvaltvaatajale paistis sageli Lenini lugemine raamatute lehitsemisena. Kuid Lenin ei lugenud sugugi lihtsalt niisama, loetud raamatute kohta esineb üksikasjalisi märkusi ja sisukaid konsepte.

Leninile oli omane absoluutne täpsus töös ning selliselt suunas ta töötama ka teisi. Ta ei armastanud üldist juttu, kõlavaid fraase, mis ei olnud tõestatud arvudega, konkreetsete faktidega. Lenin oskas suurepäraselt välja töötada oma isiklikku mõtet ning nõudis seda ka teistelt. Igaüks, kes tahab õppida Leninilt, peab juhinduma järgmisest: mitte lubada endale rutuga tehtud järeldusi, kontrollimata väiteid, läbimõtlematuid fraase. Töötada leninlikult — see tähendab eelkõige täpsust kõiges. Tähtis on oskus täpselt mõelda, oskus kujutada täpselt elu, oskus absoluutse täpsusega täita vastuvõetud otsuseid. Oli juhuseid, kus Lenini arvamus ei leidnud toetust ning

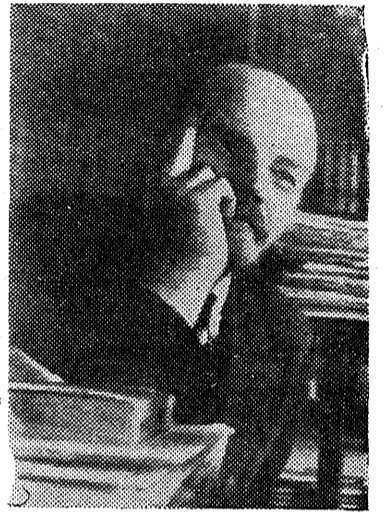
jäi vähemuse poolele, sel juhul allus Lenin enamusele vastuvaidlematult.

Ametiasjad peavad valitsema isiklike asjade üle, isiklik moment peab taanduma ametihuvide ees — see oli Leninil tugevamini juurdunud momente. Jutuajamises temaga, nagu märgivad mälestuste kirjutajad, oli lihtsalt piinlik esile tuua mingisuguseid isiklikke kaalutlusi, kui oli tegemist ühiskondlike huvidega.

Lenin oskas ka hästi kritiseerida. Ta tegi seda niisuguse delikaatsusega, et vestluskaaslane ei leidnud põhjust solvumiseks, kuigi oli relvitu leninliku argumenteeritud printsiipiaalse kriitika ees.

Kasvatagem endis leninlike jooni töös ning õpinguis ja nõudkem seda ka teistelt.

H. KROON

Kui peas keerlesid suured probleemid

OLGEM TÄHELEPANELIKUD KA PISIASJADES

V. I. Lenini 90. sünniaastapäeva tähistab kogu Nõukogudemaa Lenini päevadega.

Neil päevil tahaks heita kriitilise pilgu meie üliõpilaste igapäevasesse ellu. Arenev teadus nõuab meilt aina rohkem teadmisi ja kogemusi. Loengud ja raamatutest õppimine on jäänud nende omandamiseks kitsaks, elu tõstis esile uue õppevormi: õppimine paralleelselt koos töötamisega. Esimesed tulemused sellise õppevormi juures on saadud, esimesed kogemused omandatud. On ilmne, et töö kõrval kipub õppimise aeg jääma napiks. Siin aitaks hädast välja konseptide paljundamine, mille arvel saaks tõsta harjutustunde osatähtsust. Rohkem vastutulelikkust peaksid töötavatele üliõpilastele osu-

tama tehased. Esineb veel fakte kus loengud ja töö on nii korraldatud, et üliõpilane peab töö pärast mõnest loengust puuduma. Seda põhjendavad tehaste juhtkonnad vahetuste tööga, kuid õigem näib olevat otsida põhjust hoolimatusest kasvava noorsoo vastu.

Jälgides õppeedukust meie instituudis, võib paljude õpperühmadega rahule jääda. Kuid kohati esinevat nõrka õppeedukust ei saa õigustada. Rohkem seltsimehelikku abi nõrgematele rühma-kaaslastele, rohkem käia loengutel jne. — see peaks saama harjumuseks.

Meie kui tulevased spetsialistid, peame saama hea teoreetilise aluse oma teadmistele. Selleks on vaja suurendada nõud-

likkust enda ja oma sõprade vastu.

Meil esineb veel inetu käitumise fakte ja hoolimatust kaaslaste vastu. Kui väljume auditooriumist, siis pahatihti ei aseta me toole oma kohtadele, jätame maha prahti jne. Need on pisiasjad, kuid just pisiasjad reedavad inimese tõelise palge.

Need mõned kriitilised märkmed on küll ühekülgsed ja võivad näida vähetähtsatena, kuid täpsust ja korralikkust on vaja igas asjas. Me kõik teame, kuidas Lenin pööras tähelepanu pisiasjadele, kuidas ta hoolitses seltsimeeste eest. Ta nõudis tähelepanelikkust ka ümbruskonnalt. Tema õpetust tuleb meil täita.

K. KRISTJUHAN (K-41),
ELKNU TPI komitee liige

Toimunud ja toimuvatest üritustest

V. I. Lenini 90. sünniaastapäeva tähistamiseks on instituudis toimunud rida üritusi. Esile tõstmist väärib 18. aprillil k. a. läbi viidud ehitus- ja energeetika-teaduskonna kunstilise isetegevuse ja omaloomingu olümpiaad. Hästi esinesid rahvatantsijad, estraadiorkester, sõnakunstnikud jt.

22. aprillil algab TPI XV teaduslik konverents, mille avapleenaaristungist võtavad osa sm. A. Koni, kes räägib oma mälestustest V. I. Leninist ning ENSV Rahvamajanduse Nõukogu esimees sm. A. Veimer, kes räägib meie instituudi ülesannetest seitseaastaku ülesannete täitmisel.

23. aprillil toimub Läti Riikliku Ülikooli aulas TPI Naiskooori kontsert, järgmisel päeval aga näiteringi etendus VTÜ Klubis (Vana-Viru 14). Esitatakse G. Priede kolmevaatuseline näidend «Normundi tiitarlaps». Olümpiaadide sarjas on viimaseks 23. aprillil toimuv mehaanika-teaduskonna olümpiaad, lõppkontsert toimub aga 28. aprillil.

A. AKSEL

Et kogu maa saaks elektrienergiat

Nõukogude Eesti elektrienergeetika areng on veenvaks tõendiks Kommunistliku Partei poolt elluviidava leninliku loosungi: «Kommunism on nõukogude võim pluss kogu maa elektrifitseerimine» reaalsusest. Meie üliõpilaste ja õppejõudude osa selles hiiglaslikus töös ei piirdu üksnes Balti soojuselektrijaama ehitamisest ja eksploatatsioonist osavõtuga. Kateedrite ja üliõpilaste uurimistöö püüab anda sellele oma panuse. Nii teostab soojusenergeetika kateedri kollektiiv uurimusi põlevkivikatelde tehniliste ja ökonoomiliste näitajate tõstmiseks, millest võtavad osa ka paljud üliõpilased. Sellesse töösse on lülitatud ka elektrijaamade, -võrkude ja -süsteemide kateeder, uurides energiasüsteemide paralleeltöö ökonoomsuse ja energiasüsteemide automatiiseerimise küsimusi. Tunnustavalt tuleb märkida 1959. aastal diplomandide Veske ja Pungase poolt teostatud uurimusi Eesti ja Leningradi energiasüsteemide paralleeltöö ökonoomsuse alal. Aktiivselt on sellest tööst osa võt-

nud üliõpilased: Meister, Valdma, Perkmann, Lainas. jt. Nende poolt teostatud töö võimaldab hoida kokku rahvamajandusele miljonid rublad ning toota selle arvel miljonid kilovatt-tunde elektrienergiat.

Grupp TPI elektrikuid, prof. A. Voldeku juhtimisel, töötab käesoleval ajal elektromagnetiliste pumpade teooria, arvutamise, projekteerimise ja katsetamise alal. Kui jutt on mingi vedeliku transportimisest torustike kaudu, siis kujutame tavaliselt ette pumpa ja tema energiaallikat — mootorit. Elektromagnetilises pumbas pole võimalik mootorit eraldada pumbast: energiaallikas ja töömasin moodustavad siin ühtse terviku. Seega nende küsimuste edukas lahendamine annab võimaluse värvilise metallurgia ja teiste tehnikaalade tootmisprotsesside täielikuks automatiseerimiseks, mis omab suurt rahvamajanduslikku tähtsust.

O. TERNO ja H. TIISMUS

V. I. Lenin II Ülevenemaalisel Nõukogude kongressil Nõukogude võimu välja kuulutamaks.

Kasutagem raadioloenguid

Palju on olnud juttu koolireformist, üliõpilaste ja õppejõudude töökoormusest, aja paremast ära kasutamisest. Meil esineb juhtumeid, kus lektor on komanderingul või jääb mõnel muul põhjusel loeng pidamata. Kohale ilmunud üliõpilased aga peavad aega niisama «surnuks lööma».

See aga viib mõttele, et kas poleks võimalik ära kasutada ka siin tänapäeva tehnikat. Näiteks, saanud teada, et lektor peab ära sõitma, salvestatakse varem loeng helilindile ning üliõpilased kuulavad seda läbi valjuhääldaja. Või veelgi enam — mõnes õppeaines, kus pole valemite esitamist, võiks minna täielikult üle helilindistatud loengutele.

Nii on võimalik õppejõul paremini kasutada oma aega, sest helilindistamise aeg pole rangelt määratud. Loengul üleskerkinud küsimused aga saab läbi arutada seminarides.

Eriti sobivad on helilindistatud loengud kaugõppeosakonnas, kus teatud rühm üliõpilasi saab loengut kuulata neile parajasti kõige sobivamal ajal.

Sellised raadioloengud hakkavad kuuldavasti toimuma lähemal ajal TRÜ-s. Miks siis ka mitte meil proovida? Studio meil on, magnetofon ka, ning oleks täiesti reaalne korraldada VII auditoriumis juba peatselt selliseid loenguid.

TIIT PIKKA (AE-83)

Tore kevad-talvine väljasõit

Et saabunud kevade võimupiirid veel kõikjale 1. aprilliks polnud ulatunud, selles veendusid parkümmend TPI õppejõudu ja teenistujat, kes saabusid TRÜ spordibaasi, Käärikule, Otepää lähedal. Sõidu eesmärgist andsid selgesõnalise tunnistuse parkümmend paari suuski, mis võtsid enda alla kogu meie väikese autobussi ahtriosa. Umbes 6 tunnilise sõidu järele, olles läbinud Tartu ja Elva, näitasid rohkearvulised lumised künkad ja soliidsed lumevallid teeservades, et oleme jõudnud vabariigi suusaspordilaste «Mekkas» — Otepäele.

Sõbralik vastuvõtt Käärikul, soojad toad ja õhtusöök — rohkemat poleks võinud soovida. Sellest ka üldine hea tuju, mida ei suutnud, vähemalt väliselt, tumestada ka spordibaasi juhataja sõbralik informatsioon siinseil künkail ohvriks toodud pea-, käe- ja jalaluudest.

Hommikul tõusti koos päikesega ja juba kella 7 paiku oli rahvas suuskadel. Paras jagu külma, väga hea libisemine ja pidevalt soojemaks muutuv päike sinises pilvitus taevas — paremaid tingimusi oleks juba ülekohus soovida. Ja kungas künka, või mägi mäe kõrval, kuidas kellegi sõiduoskus lubas hinnata. Selliselt, välja arvatud paar puhketundi, möödus kogu päev kuni pimedani, ja kolm üsna vajalikku söögiga, mille jooksul tundus nagu oleks kõigile vahepeal lisakõht kasvanud — otsustades üldise isu järgi. Öhtul saun, lava, leili ja äkki otsa lõppenud sooja veega.

Samas vaimus jätkus ka pühapäeva esimene pool. Kauem polnud kahjuks võimalik, sest oma igapäevaseid tööülesandeid ei saa täita suuskadel ja pealegi veel Käärikul. Kui jälle autobussi kogunesime, selgus, et luud-konid olid kõigil alles ja terved, kuid meie lahinguvastus suuskade näol oli kannud mõningaid kaotusi. Mis liigub, see kulub ja pahatihti ka murdub, eriti siis, kui suusataja unustab, et soodsaim asend on maaga risti, nagu seda korduvalt toonitas suusaspordi teoreetikuna end hästi õigustanud kolleeg. Vahel võib ka õnnetuse põhjustada müts, mida eelsõitja pea suures laskumishoos ei suuda kinni pidada ning mis tingimata satub just järgneja suusarajale. Kui juba juttu on mütsidest, siis tuleb märkida, et kaotuste poolele

E. NÄPPO

Instituudi ümbrus ilusaks

Algasid instituudi ümbruse heakorrastustööd. Jaak Siispool ja Valdur Arret (MP-47) seavad korda instituudi hoovil asuvat lauavirna.

TPI Energeetikateaduskonna ühiskondlike organisatsioonide aktiivi üleskute kõigile TPI üliõpilastele, õppejõududele, laborantidele ja teenistujatele on leidnud elavat vastukaja instituudi suures peres. Üleskute arutati läbi teistes teaduskondades ja koostati omapoolne kava ühiskondlikust tööst osavõtmise kohta 1960. a. kevadel ja suvel. Igale õpperühmale on määratud kindel objekt. Suurt tähelepanu pööratakse instituudi territooriumide ja ehitusplatside korrastamisele. Peale selle on võetud ühiskondliku töö kavva ka TPI uusehitused Nõmmel ja samuti Klooga spordibaasi lõplik väljaehitamine. Lähemaks ülesandeks

on peahoone territooriumi korrastamine.

Mitmed ehitusteaduskonna rühmad on juba alustanud ühiskondlike tööülesannete täitmist. Rühma ES-63 võib seada teistele eeskujuks. Selle rühma üliõpilased töötasid instituudi ümbruse korrastamisel väga aktiivselt. Rühma ES-83 üliõpilastest tulid ettenähtud ajaks kohale aga ainult pooled ja selle tulemusena täideti ülesandest ainult 25%. Selline nähe ei tee kellelegi au. Igale üliõpilasele ja õppejõule peab olema südamelähedane meie instituudi ümbruse ja kõigi laboratooriumide ning õppetöökodade täielik korrastamine.

H. KARU

Maili Tikand ja Peedu Palts töötavad mõlemad Balti Manufaktuuris, esimene eelketrajana ja teine remondilukksepana. Instituudi's õpivad nad tekstiilainete mehaanilist tehnoloogiat.

Pildil: Tähelepanelikult kuulavad nad õppejõu sm. Vallase märkusi esimese töö kohta tehnilises joonestamises.

tuleb veel kanda ühe meie hea sõbra staažikas peakate, mis pärast ühiskondlike kohustuste hoolikalt täitmist teadmata kadunuks jäi.

Päikesest tunduvalt pruunistunud näod, hea enesetunne ja soov tuleval aastal uuesti Käärikule tagasi minna olid selleks positiivseks pagasiks, millest küll keegi ilma ei jäänud.

On vist kõigi osavõtjate arvamus, et see kehale kasvatuse kateedri juhataja sm. Ermi poolt

organiseeritud väljasõit kujunes kõigiti õnnestunuks ning vajaks kordamist ka edaspidi.

H. SILLAND,
dots. kt., tehn. tead. kand.

Toimetaja O. PÖDER

Орган партбюро, дирекции, комитет ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института «Таллинский Политехник». Г. Таллин.

Seinalehed on vaeslapse osas

Tavaliselt on ikka nii, et kui kavatsetakse millalgi korraldada seinalehede ülevaatus, «tilgub» näituse tähtpäev aegsasti kuidagi viisi korraldajatest toimetusteni läbi ja nii saab pahatihti seinalehe näitusenumber selga pidupäeva rüü, mille tagant tavalist, igapäevast lehte on raske ära tunda.

Seekordne ülevaatus (toimus 13. skp.) tuli nagu «väik selgest taevast». Ajalehe «Tallinna Politehnik» toimetuse korraldada koos seinalehede toimetustega nõupidamise ja selle raamidesse oli poetatud ka seinalehede ülevaatus. Nii juhtuski, et ülevaatusel kandsid kõik seinalehed oma argipäevast rüüd. Milline see rüü on?

Tunnistagem ausalt — meie seinalehed on veel hallid, igavad ega kutsu lugema. Rohkem juttu põhjustasid endi ümber «Keemik», «Energeetik» ja «Ehitaja». «Mehaaniku» toimetuse oli targu jätnud vanemad seinalehe numbrid kaasa toomata, teenistujate seinalehe toimetuse — koguni lehe enda.

«Energeetiku» väljaandjad pidid kuulma üsna mitmel korral tõsiselt kriitilisi märkusi. Lehe välisilme on hall, artiklid pikad, üle mitme veeru ulatuvad. Artiklite pealkirjad on masinakirjas, omegi on selline ametimees, nagu kunstiline toimetaja, olemas. Kahvatu ja ühetooniline välisilme, mida ei elusta ükski eredam pealkiri, «rasvasem» artikkel, pilt või foto (midagi «elustavat» siiski oli — artiklid olid kinnitatud värviliste knopkadega) ei meelita juurde lugejaid. Pikad artiklid pigem hirmutavad eemale — kes see viitsib «roomani» püstijalu seinalehest lugeda kui ajaviitekirjandust saab märksa mugavamalt tugitoolis istudes lugeda. Sisuliselt ongi selles seinalehes liiga suur kaal püütud anda ajaviitelektuurile, puudub võitlev materjal. Eelmises numbris leidis üsna huvitavaid ridasid «kuulustuste» osas, millega aga ühe lehenumbri ulatuses oli liiale minud.

«Keemiku» välisilme on «Energeetikust» märksa parem, kuid sisuliselt on siin puudujäägid suured. Praeguses numbris on niivõrd üldsõnalised artiklid, et kui seinalehe nimetus «Keemik» eemaldada ja asendada mõne teise nimega, ei märkaks vahetust keegi, sest «Keemikus» pole midagi konkreetset keemikutest ega keemikutele. Isegi artiklis, mis käsitleb hiljuti toimunud ÜTÜ konverentsi, pole märgata, et kirjutajaks või lugejaks peaks olema keemik. Samuti pole asjale vaatamist läbi keemiku prisma märgata vaimukusele pretendeerivates lühiridades «Kas teate?» Suhteliselt paremaks seinaleheks tuleb nii sisuliselt kui ka kujunduslikult lugeda «Ehitajat». Artiklites käsitletakse ehitusteaduskonna üliõpilaste elu ja muresid, välisilme annab tunnistust hoolikusest, kuid — seinalehe jaoks võiksid artiklid olla veelgi lühemad ja konkreetsemad.

Miks on «Ehitaja» teistest seinalehetest parem? Aga sellepärast, et lehte annab välja kindel toimetuse, millesse kuuluvad kõikide kursuste esindajad kui ka õppejõud. Ülejäänud seinalehedel puuduvad toimetused! «Energeetiku» ja «Keemiku» ilmumise eest on kummagi teaduskonna komsomolibüroos vastutav üks isik, kes siis organiseerib lehe väljaandmist õpperühmade kaupa. «Mehaanikuga» on olukord veelgi täbaram. Tal on kaks peremeest. Üks komsomolibüroos, teine a/ü komitees. Vaheldumisi nad annavadki lehte välja. Pahatihti üks ei tea, mida teine teeb.

Selline juhuslikkusele põhinev seinalehe väljaandmine pole õige praktika (nii mõnigi õpperühm unustab oma kohuse, millest tulenebki, et seinalehed ilmuvad meil peamiselt riiklike tähtpäevade puhul). Tuleb moodustada toimetused, kes planeeriksid ja organiseeriksid seinalehe väljaandmist regulaarselt.

Järgmine seinalehede ülevaatus on planeeritud 4. mail. Kui praegustest puudustest õppust võtta, võib iga teaduskond maipühadeks välja anda seinalehe mis nii eemalt kui lähedalt kutuks: «Tule ja loe!»

E. NÄPPO